

DEIA, Euskal Herriko lehen egunkaria

1977ko ekainaren 8a, egun gogoangarria izanen da. Gerra ondoko Euskal Herriko lehen egunkaria sortu zen eguna.

Bagenituen, eta baditugu oraindik, Euskal Herri osoan (Ipar eta Hego) zortzi goizeko egunkari. Baina gure arteko berririk jakin nahi izanez gero, Madrila eta Parisa jo behar zenuen, edo gauez, klandestinitate giro batetan, atzerriko irratiak sintonizatzen leher gaizto egin, edo aste bete geroago *Cambio 16* edo antzeko aste-kariren bat eros, edo euskal aldizkariren bat irakur.

Lehen aipatu egunkariak, erdaldunak izateaz gain, ezaugarri batbera zuten: Madrilgo gobernuaren bozgorailu izatea. Helburu horrek markatzen zuen informazio politika osoa. Xede hori beteaz gero, taktika guztiak ziren onak. Gertaerak isildu, ukatu; zurrumuru faltsok letra handitan zabaldu, hurrengo egunetan txokoren batetan gezurtatzeko; gertakarien bertsio ofizialak bakarrik eman; berriak eman bai, baina nolabait ezkutatzeko asmoz eman. Hitz batez: informaziorik eza, informazio deformatua, faltsua, ezkutatua edo benetakoa, baina beti Madrilgo begiez ikusitakoa. Guzti hau tamaina desberdinetan, lotsagabe eta nabarmen edo disimuloz eta elegantzia apur batez egiten zen. Patologikoa bihurtu zen *La Voz de España* Zuloagaren zuzendaritzapean. Boikotarekin otdaindu zuen Euskal Herriari egin zion iraina, eta honen bizkarretik egin zituen irri eta barre histerikoak.

Informazio zulo hori betetzera dator *Deia*. Eta xede berbera du, noski, udazkenean kaleratuko zaigun *Egin*-ek. Euskal Herriko ikuspegitik Euskal Herriari bertako eta kanpoko berriak zintzo eman.

Ikuspegi desberdin eta kontrako hauk ederki isladatzen dira egunkariaren egiturari. *Deia*-k zortzi orrialde ematen dizkio «Euzkadi» sailari; eta bertan Euskal Herri osoa, Ipar eta Hego, hartzen du. Beste egunkariak ez dute Euskal Herri osorik eta guttiago Euskal Herri bezala hartzen. Herri honek ez du esistitzen. Probintziak daude aurrena, eta eskualdea gero. *La Gaceta del Norte*-k, adibidez, Bizkaiko edizioan, lau orrialde ematen dizkio «Vizcaya»-ri eta hiru «Regional»-i. Azken sail honetan sartzen ditu Burgos, Santander, Logroño eta hegoaldeko euskal lau probintziak. *El Diario Vasco*-k orrialde bat ematen dio Donostiari; «Guipúzcoa, hombres, y problemas»-i bat; bailara bakoitzeko herrietako kronikei, bat. «Región» sailarekin garbitzen ditu gainerako Euskal Herriarekiko

kontuak. Sail hau «Madrid Capital» sailaren ondoan doa; neurri berdintsua du: orrialde laurden bat; eta azken honi baino tratu apalagoa ematen diote.

Kantitatezko aldea handia bada, kalitatezkoa argiagoa da oraindik. Baina analisi sakon bat egiteko tokia ez da hemengo hau.

Deia-k biziki poztu gaitu. Ez bakarrik euskarak ere bere tokia duelako. Euskal Herriaren arazo politikoak eta kulturalak hemendik aurrera eguneroko berri izaterik baduelako baizik. Gaurtik, Euskal Herriaren berri jakin nahi duenak, *Deia* eskutan hartu beharra dauka. Ez euskaldunak bakarrik, baita erdaldunak ere.

Ez noa *Deia*-ren kritikarik egitera. Zer esanik egongo litzateke inprenta hutsei buruz, interviu formulari ematen zaion garrantziaz, nazioartekoari eta deporteari ematen zaion tokiaren desproporzioari buruz, presentapen garbi eta argiari buruz, egitura egokiari buruz, etab. Zihur gaude ibiliaren ibiliz akatsak zuzenduz joan direla.

Horretarako indartu beharra dauka. Publizitatea ugari etor da kiola opa diogu. Eta *Egin* jaio dadincan, izan daitezela ez etsai eta bai elkarren zirikatzaille. *Deia*-k eta *Egin*-ek ez dute erabat euskarazko izaterik. Halaz ere, 1977 urtea «Euskal egunkarien urtea» deitzeko arrazoi eman digute. ■ *Manolo Pagola*.

Loiolako Irrati berritua: aukera galdu bat?

Jadanik ezaguna denez, ekainaren 11an «ezezagun» batzuk ahotsik gabe utzi zuten Loiolako Herri Irratia, Itxumendiko Zentroa descginaz. Ez da ahotsik gabe gelditu den lehen aldia: Fraga ministro zelarik ere, 1964etik 1966ra ez zuen lan egiterik izan. Geroztik ere jasan izan ditu bereak eta bost, gainerako euskal informabideen antzera. Oraingo honetan, ostera, normalago mintzatzeko eskubidea dagoen honetan, legez kanpoko ekintza baten bidez isiltzen dute atzera Loiolako Herri Irratia.

Loiolan gertatuak min eman du Euskal Herrian. Euskal irratigintzan gehien egin duena bera izan bait da. Guztiok dakigu zein egoera tristea den gure arteko irratiena. 18 irrati emangailu ditugu Euskal Herrian, horietatik guti batzu besterik ez gure herriaz arduratzen direnak: Herri Irratiak, alegia, Loiolakoa, Donostiakoa eta Bilbokoa. Denetan aintzindari, Loiolakoa.

Derrefente ikusi da ekintza horren kontrako herriaren arropotua. Zer ez da egon, eta egongo?: kaleko eskeak, jaialdiak, artisten eskaintzak, haizkora jokuak, eranskailuak, eta abar. Herria berekin duela ikusi dute Loiolako Irratiiko langileek. Aurrerantzean lanari ekiteko, a zein bultzada jasoko zuten oraingoan. Herriaren laguntza hori, irratia jasotzeko eta berritzeko aukera cderra da.

Hutsune bat bezala sentitzen dut, hala ere, arazo honen in-